

PÖYTÄKIRJA 4/2016

Aika: Maanantaina 23.5.2016 klo 10.14-14.52 Ruotsin aikaa

Paikka: Vasikkavuoma, Pajala, Ruotsi

Läsnäolijat: Timo Jokelainen (pj), Johan Antti, Bengt Niska, Pia Hulkoff, Kalervo Aska, Eugen Parviainen, Kari Kinnunen, Karl-Erik Nilsson, Virve Sallisalmi ja Camilla Ahlstrand

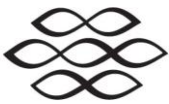
Vieraat: Johanna Koivumaa, Kolarin kunta ja Johanna Alm, Pajalan kunta

1. Kokouksen avaus
Puheenjohtaja Jokelainen avasi kokouksen 10.14 Ruotsin aikaa toivottaen kaikki tervetulleeksi.
2. Päätösvaltaisuuden toteaminen
Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.
3. Asialistan hyväksyminen
Asialista hyväksyttiin. Kohtaan 15 Muut asiat lisättiin MMM:n aloite apajapaikkojen merkitsemisestä ja Matkakosken kalastus.
4. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen
Hyväksyttiin.
5. Talousseuranta.
Sallisalmi kertoi, että komissio on käyttänyt 78 prosenttia ajankohtaan ja nollatulokseen nähden budjetoidusta. Komission menot painottuvat syksyyn.
6. Komission jäsenten ja asiantuntijoiden tehtävät rajajokisopimuksen ja komission työjärjestyksen mukaan. Keskustelu, tiedoksi.

Edellisessä kokouksessa oli alustavasti puhetta jäsenten toimenkuvasta. Rajajokisopimuksessa kohdassa 4.2.1 ja hallintosäännössä on tästä lisää.

Sallisalmi kertoi komission kannanotoista yleisesti. Vuosittain komissio ottaa kantaa mm. kalastusneuvotteluihin, mikä laajalla vesistöalueella tarkoittaa haastavaa yhteensovittamista. Mm. kalastusasioihin voivat jäsenet esittää komissiolle valmistelua varten näkemyksiä myös muutoin. Jäsenten toivotaan tuovan ns. kentältä aloitteita, joita voimme ottaa komissiossa esille.

Timo Jokelainen: Jäsenten tehtävä on myös osallistua kokouksiin, jotta saamme päätösvaltaisia kokouksia. Jäsenten aktiivisuus kokouksissa sekä kenttätö ovat niitä, joissa kaikilla komission jäsenillä on vastuuta tiedon välittämisestä eteenpäin. Mikäli jäsen on epävarma, mikä on jossain asiassa komission kanta, ja jos asia ei ole asiakirjoihin päätynyt, on jäsenen syytä todeta, että ei tiedä komission kantaa.

Antti huomautti, että komission päätöksissä, lausunnoissa ja asiakirjoissa kuten toimintakertomuksissa näkyy, mitä jokainen jäsen voi viestiä komissiosta. Näissä asiakirjoissa näkyy komission johdonmukaisuus asioiden käsittelyssä.

Sallialmi totesi, että artikla 10 ja artikla 2 rajajokisopimuksessa auttavat avaamaan rajajokisopimuksen tarkoitusta ja komission tehtävää. Rajajokisopimuksen perustelutekstien mukaan paikallinen edustus komissiossa on haluttu vahvaksi, eikä keskushallinnolla ole tarvetta olla mukana komissiossa.

Jokelainen totesi, että keskustelua tästä jatketaan komission seuraavassa kokouksessa.

Komission pysyvien asiantuntijoiden roolista ei käyty laajempaa keskusteltua, vaan todettiin, että komissio tarvitsee asiantuntijoidensa apua.

7. Komission jäsenet 1.10.2016-30.9.2019
Komissio lähettää nimityspyyntökirjeet toukokuussa Ruotsin ja Suomen raja-alueen kunnille komission jäsen ehdokkaiden esittämiseksi seuraavalle toimikaudelle 1.10.2016-30.9.2019. Valtioneuvosto Suomessa ja hallituksen kanslia Ruotsissa nimittää komission jäsenet ennen 1.10.2016. Tiedoksi.

Kanslia lähettää jäsen ehdokkaiden nimityspyyntökirjeet kuntiin toukokuun aikana.

8. UNECE:n 3-4.5.2016, Geneven kokouksen kuulumiset. Kari Kinnunen.
Tiedoksi. http://www.unece.org/env/water/implementation_committee.html

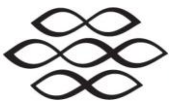
Kinnunen kertoi, että Genevessä oli ollut kuudes. implementointikomitean kokous. Esillä oli tapaus, jossa Kiina oli ottanut 30 prosenttia joen virtaamasta pois, mistä johtuen Venäjä ja Kazakstan kärsivät tästä. Asiasta on käyty kirjeenvaihtoa, mutta Venäjä on vastannut, ettei asia kuulu komitealle, toinen osapuoli ei ole vastannut mitään. Kinnunen oli esittänyt, ettei implementointikomitean ole ko. asiassa syytä käydä kiistelemään valtioiden kanssa, vaan ottaa yhteyttä alueen kansalaisjärjestöihin. Implementointikomitea järjestelmänä on perustettu siksi, että paikalliselle väestölle luodaan mahdollisuus puuttua rajavesiasioihin. Valtiot eivät käänny komitean puoleen.

Suuri osa rajavesistökonflikteista liittyy siihen, miten vesi jaetaan. Tässä ilmastotilanteessa vesien varastointi tulee ajankohtaiseksi myös muun kuin energiaksi ottamisen kautta. Näitä ovat tulvasuojelu, kastelu, ekologiset altaat. Paikalliset tarpeet voidaan ottaa huomioon.

Päätös: *UNECE:n implementointikomitean kokous järjestettäneen Haaparannalla viikolla 21 vuonna 2017. Valtuutetaan Kinnunen jatkamaan kokouksen valmistelua UNECE:n suuntaan.*

9. Pellon, Kolarin ja Muonion kalastusmatkailustrategian tilannekatsaus. Kehitysjohtaja Johanna Koivumaa, Kolarin kunta. Keskustelu, tiedoksi. http://www.kolari.fi/media/2015_hallinto_ja_elinkeino/kuntastrategiat-ja-suunnitelmat/lohistrategia/km_strategia.html

Johanna Koivumaa: Viime vuonna Kolari-Pello-Muonio sai rahoituksen EU:n rakennerahastosta kalastusmatkailustrategiaa varten. Rahoituksella laadittiin

nopeasti kolmen kunnan strategia. Kunnilla on ollut pitkä historia pienimuotoisen kalastusmatkailun alueena, mutta haasteena on saada tästä myös kansainvälisesti kiinnostava kohde.

Tavoitteena on saada ympärivuotista matkailua ja matkailutuloa alueelle lisää. Pääteema on elämyksen rakentaminen kalan ympärille. Aluetta laajennetaan pääväylästä myös järville ja sivujoille matkalta Kilpisjärvi-Tornio. Kaloista lohen lisäksi muitakin kuten Miekojärven hauki tai ylempänä rautu. Mukana suunnitelmissa on mm. Catch and release –pyynti. Infraa kuten majoitusrakentamista ei strategian mukaan tehdä.

Edellä mainittujen kuntien lisäksi verkosto on kasvamassa. Koivumaa toivoi komissiosta vinkkiä, miten aktivoida Ruotsia.

- 10 Ajankohtaiset ympäristöasiat Pajalassa. Ympäristö suunnittelu- ja ympäristöpäällikkö Johanna Alm, Pajalan kunta. Keskustelu, tiedoksi.

Johanna Alm kertoi, että Pajalassa on ollut keskustelua lietteen varastoinnista. Muita aiheita olivat vesiensuojeluasiat, puhdistuslaitos, Kaunisvaaran kaivos, Pentäsjoki, yksittäiset viemärit, jätevesi ja yhteisen ympäristölautakunnan muodostaminen Överkalixin ja Övertorneån kanssa.

11. Lausuntopyynnöt/Lausunnot ja päätökset, Liite 2
Tiedoksi.

Sallisalmi jakoi komission jäsenille lääninhallituksen laatiman ilmastonmuutosraportin: ”Naturmiljö och klimatförändringar i Norrbotten – konsekvenser och anpassning. Anpassning till förändrat klimat i Norrbotten. Länsstyrelsen i Norrbotten 2016”, sekä jäänlähtötilaston Tornionjoelta 1693-2015.

12. Tiedoksi raportit, julkaisut, artikkelit

Community-Based Monitoring and Indigenous Knowledge in a Changing Arctic: A Review for the Sustaining Arctic Observing Networks. Noor Johnson, Carolina Behe, Finn Danielsen, Eva-Maria Krümmel, Scot Nickels, and Peter L. Pulsifer
http://www.inuitcircumpolar.com/uploads/3/0/5/4/30542564/cbm_final_report.pdf

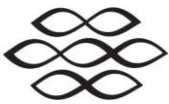
Development of International Water Quality Guidelines for Ecosystems. IWQGES. United Nations University. UNU_EHS. Progress Report 1.

The Arctic Freshwater System in a Changing Climate. AMAP-WCRP/CLiC-IASC

Aqua Reports 2016;9. Supplement. Fisk som miljönindikator. Degerman, Bergström, Wennhage, de Leeuw, Soler, Olsson. SLU.

13. Vesistöseurannat Tornionjoen kansainvälisellä vesistöalueella, seurannan yhteistyön edistäminen. Kari Kinnunen, ehdotuksen esittely.

Kinnunen: Kun yhdenetään vesistöalueen toimenpidesuunnitelmia, unohdetaan helpoin toimi, eli että vesien tilan seuranta yhdistetäisiin. Seurantaa tehdään erikseen Suomessa ja Ruotsissa. Komissio voisi ottaa tavoitteekseen, että päästään yhteen yhteiseen seurantaohjelmaan. Molemmissa maissa

seurannat perustuvat veden laatuun ja yksittäisiin näytteisiin, mutta yhteistä tarkkailua ei ole.

Päätös: *Kanslia jatkoselvittää ehdotusta vesistöseurannoista. Hyödynnetään Kari Kinnusen ja molempien maiden viranomaisten asiantuntemusta.*

14. Kokoukset ja seminaarit, viestintä. Tiedoksi

Menneet:

14.4. Tulvariskien hallinta, suomalais-ruotsalainen yhteiskokous, Haaparanta. Sallisalmi, Ahlstrand

15.4. Tornionjoen vesienhoidon ja tulvasuojelun suunnittelun yhteinen toimintasuunnitelma (Action Plan), alueelliset vesiviranomaiset. Haaparanta, kanslia.

20.4. Kalix-Torneälvsvattenskyddsförening, vuosikokous Pajalassa, Sallisalmi ja Ahlstrand

21.4. Arktinen YVA, työryhmäkokous, ympäristöministeriö. Lapin ELY-keskus, Rovaniemi, Sallisalmi

22.4. Barents Press seminaari, Haaparanta. Ahlstrand.

22.4. Suomi100-hakemusvalmistelutyöpaja, Minna Heljala, maakuntamuseo. Sallisalmi

25.4. Suomi100-tiedotuskokous. Pia Marttinen kutsujana. Haaparannan kunnantalo. Sallisalmi.

28.4. Tornionjoen vesienhoidon ja tulvasuojelun suunnittelun yhteinen toimintasuunnitelma (Action Plan), alueelliset vesiviranomaiset. Lync/Skype-kokous. Sallisalmi.

3.5. Kestävä kehitys Pohjois-Ruotsissa: workshop lukkiutuneista kuvioista ja historiallisista murroskohdista. Stockholm Environment Institute SEI, Arctic Research Centre at Umeå University Arcum, Luleå Tekniska Universitet. Sallisalmi.

3.5. Humanistiska perspektiv på minoriteter och markrättigheter. Humtank i samarbete med HPC och Sensus Norrbotten. Öppen paneldebatt för allmänheten kl 18-20.

Sallisalmi. Medverkande Curt Persson, Luleå tekniska universitet, Åsa Össbo, Centrum för samisk forskning, Umeå Universitet, Stefan Mikaelsson, ordförande sametinget, Kristina Allard, rättsvetare, Luleå tekniska universitet och Roine Viklund, historiker, Luleå tekniska universitet. Sallisalmi.

4.5. Tornionjoen vesienhoidon ja tulvasuojelun suunnittelun yhteinen toimintasuunnitelma (Action Plan), alueelliset vesiviranomaiset. Lync/Skype-kokous. Sallisalmi.

11.5. Leader-ryhmien yhteyshenkilöiden yhteistapaaminen Ruotsi&Suomi, kanslia. Sallisalmi, Ahlstrand.

12.5. Tornionjoen vesienhoidon ja tulvasuojelun suunnittelun yhteinen toimintasuunnitelma (Action Plan), alueelliset vesiviranomaiset. Lync/Skype-kokous. Sallisalmi.

Tulevat

17.5. Suomi100, Pia Marttinen, Folkets hus, sidosryhmätapaaminen. Sallisalmi->30.5.

18.5. Tornionlaakson neuvosto, Peter Hagström. Yhteistyötapaaminen. Sallisalmi.

19.5. Kesäsiika-Sommarsik. Opettaja-sidosryhmien tapaaminen. Sallisalmi

20.5. Kehityskeskustelu, sihteeristö, Jokelainen. Kanslia.

24.-25.5. Barents Reunion, Haaparanta-Tornio, Sallisalmi

24.-25.5. Havs- och Vattenforum, Göteborg. Ei osallistujia.

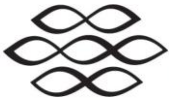
27.5. Samhällsplanerare från NordPlan-90 kurssin 20 osallistujaa vierailee kansliassa

1.6. Tornionjoen kalastuksenvälvojatapaaminen, kanslia.

13.-14.6. viranomaiskokous vesienhoidon suunnitelmien yhteensovittamisesta

Tornionjoella (ToR). Osallistujat Suomen ympäristöministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö, Havs- och vattenmyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap MSB, Norrbottenin lääninhallitus, Lapin ELY-keskus, komissio/sihteerit (21.-22.6. Maa- ja metsätalousministeriön ja Miljö- och energidepartementet'n edustajat vierailevat rajajokikomissiossa ja Tornionlaaksossa. Siirretty keväälle 2017.)

Viestintä

15.4. Haaparannanlehti Reväsvaaran myllyjen maisemavaikutuksista -komission lausunnon perusteella, 18.4.2016 Pohjolan Sanomat Reväsvaaran myllyt uusi tekijä Luppion maisemaan. 19.4.YLE Kemi/radio alueuutiset,Rautiainen,Tuulivoimaloiden vaikutukset, komission lausunto Reväsvaaran osayleiskaavaan. Haastattelu 18.4. Sallialmi , 21.4. NSD Bybor rasar för vindkraften Pohjolan Sanomat, Hannele Kenttä. Tornionjoki, historia, rajajokikomissio, komission sihteeri. Haastattelu tehty 9.5., julki 19.5.
13.5. NSD, Keskustapoliitikko Övertorneålla arvostee Suomen puolen tuulimyllyjä. Toimittaja Jonas Andersson.
19/5 Lapin Kansa, Pohjolan Sanomat. Lappiin kaavailtiin Niagaran kaltaista putousta. <http://www.pohjolansanomat.fi/lappi/lappiin-kaavailtiin-niagaran-kaltaista-putousta/>

15. Muut asiat

Matkakoskella rokastaminen. Kansliaan on tullut yhteydenottoja aiheesta. Viranomaisilta Suomesta ja Ruotsista on pyydetty kirjallisesti kannanottoa aiheesta, komissio ei ole saanut vastauksia.

Karl-Erik Nilsson: Håkan Carlstrand Havs- och Vattenmyndighetenistä on sanonut Matkakosken kalastuksesta, että asian tutkimista jatketaan. Syksyllä Havs- och vattenmyndigheten järjestää jälleen tiedotuskokouksen kalastuksesta Ruotsin puolella Tornionlaaksossa, kuten Kattilakoskella 2015.

Päätös: *Kanslia seuraa asiaa ja seuraavassa kokouksessa palataan kesän kokemuksiin.*

Apajapaikkaselvitys. 23.4.2016 MMM tiedotteeseen alustussääntöneuvotteluista kertoi: ”Keskusteluissa sovittiin myös, että käynnistetään hanke kalastussäännön liitteessä olevien apajapaikkojen merkitsemiseksi kartalle ja että hankkeen toteuttajana voisi toimia rajajokikomissio” http://mmm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/suomi-ja-ruotsi-sopivat-tornionjoen-kalastusmaarayksista-kalastuskaudelle-2016

Sallialmi kertoi, että komissio on kysynyt ministeriöstä, mitä ehdotus tarkoittaa käytännössä. Vastausta ei ole vielä saatu.

Päätös: *Odotetaan MMM:n vastausta komission esittämiin kysymyksiin.*

16. Seuraava kokous

Tromssa 31.8.-2.9.2016.

Lennot Luulajasta ilmoittautuneille, muun matkustuksen koordinointi. Majoitus varattu.

17. Kokouksen päättäminen

Jokelainen päätti kokouksen klo 14.52 Ruotsin aikaa

Timo Jokelainen
Puheenjohtaja

Johan Antti
varapuheenjohtaja